

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Handreiking Nederlands-Eritrese Gemeenschap

Hoe in gemeenten om te gaan met
spanningen en polarisatie in en rondom
de Nederlands-Eritrese gemeenschap

Inleiding

In diverse landen, waaronder Nederland, worden spanningen en polarisatie binnen de Nederlands-Eritrese gemeenschap steeds zichtbaarder. Op zaterdagavond 17 februari 2024, escaleerde een nieuwjaarsbijeenkomst in Den Haag, georganiseerd door regeringsgezinde Eritreeërs, toen vermeende tegenstanders het probeerden te verstoren. Dit resulteerde in gewonden, materiële schade en een brede impact op zowel de lokale samenleving als de Nederlands-Eritrese gemeenschap. Soortgelijke incidenten hebben zich voorgedaan in andere landen, waaronder Duitsland, Israël en Zweden, evenals in eerdere Nederlandse voorvallen zoals in Veldhoven (2017) en Rijswijk (2023).

Handreiking

Uit gesprekken met gemeente komt naar voren dat in toenemende mate de spanningen en polarisatie binnen de Nederlands-Eritrese gemeenschap een ingewikkeld vraagstuk vormen. Dat komt mede door de diversiteit en culturele sensitiviteit binnen de Nederlands-Eritrese gemeenschap, integratieproblemen van Eritrese nieuwkomers en de relatie met Eritrea. De [Expertise-unit Sociale Stabiliteit \(ESS\)](#) zet zich al geruime tijd in om dit aan te pakken, onder andere door een netwerk op te bouwen binnen de Nederlands-Eritrese gemeenschap en met (lokale) overheden. Daarnaast adviseert en ondersteunt de ESS gemeenten en overheidsinstanties bij het omgaan met spanningen en polarisatie binnen deze gemeenschap.

Na het incident van 17 februari hebben meerdere gemeenten aangegeven behoefte te hebben handelingsperspectieven hoe met het vraagstuk om te gaan. In deze handreiking biedt de ESS u enkele handvatten aan.

Leer de achtergrond en geschiedenis van de Nederlands-Eritrese gemeenschap

Begrijp de polarisatie binnen de gemeenschap en de gevoeligheden die het met zich meebrengt. Dit stelt je in staat om de bredere context van de spanningen te begrijpen. In een [handreiking](#) van het Kennisplatform Inclusief Samenleven (KIS), dat uitgebracht is in 2017, kunt u hier meer over vinden. Deze handreiking is destijds gepubliceerd om de kennispositie en het handelingsperspectief van lokale overheden rondom de integratie van Eritrese nieuwkomers hiertoe te vergroten.

Een lokaal netwerk opbouwen

Bouw aan een lokaal netwerk en werk aan een vertrouwensrelatie met sleutelfiguren en vertegenwoordigers binnen de Nederlands-Eritrese gemeenschap. Zo krijg je meer zicht op zorgen en knelpunten in de gemeenschap

Dit kan onder andere door het organiseren van :

- informele bijeenkomsten,
- het inzetten van interculturele mediators
- het betrekken van Eritrese organisaties.

Onze "[Handreiking: 'Lokaal netwerk van sleutelfiguren'](#)" kan daarbij ondersteunen.

Dialoog faciliteren

Faciliteer en/of stimuleer een open en constructieve dialoog tussen verschillende vertegenwoordigers van de Nederlands-Eritrese gemeenschap, gemeentelijke instanties, maatschappelijke organisaties en andere relevante belanghebbenden.

Een gesprekleidraad (bijlage I&2) kan hierbij gebruikt worden.

Sociale samenhang versterken

Ondersteun initiatieven die gericht zijn op het bevorderen van sociale samenhang en verbinding binnen de Nederlands-Eritrese gemeenschap. Het organiseren van activiteiten en evenementen, die mensen samen brengen en kansen bieden voor ontmoeting en uitwisseling van ideeën, kan bijdragen aan het opbouwen van wederzijds begrip en vertrouwen.

Weerbaarheid en veerkracht versterken

Versterk de weerbaarheid en veerkracht van de lokale Nederlands-Eritrese gemeenschap zodat zij beter in staat zijn om spanningen het hoofd te bieden en bij te dragen aan een inclusieve samenleving.

Als gemeente kunt u investeren in sociaal-maatschappelijke programma's en activiteiten die de zelfredzaamheid en empowerment van de gemeenschap bevorderen. Deze activiteiten kunnen ook de weerbaarheid en veerkracht tegen externe invloeden, zoals ongewenste buitenlandse inmenging, versterken.

Samenwerking

Zet in op de samenwerking tussen gemeentelijke instanties, de politie en de Nederlands-Eritrese gemeenschap om de veiligheidssituatie te monitoren, preventieve maatregelen te nemen en snel en adequaat te reageren op incidenten.

Effectieve communicatie

Besteed aandacht aan helder en empathisch communiceren met alle betrokken partijen, inclusief de Nederlands-Eritrese gemeenschap zelf. Zorg voor transparante informatieverspreiding over genomen maatregelen, beleidsintenties en beschikbare ondersteuning. Gebruik diverse communicatiekanalen, waaronder sociale media, lokale bijeenkomsten en buurtplatforms om de dialoog aan te gaan en vertrouwen op te bouwen. Een gesprekleidraad (bijlage I&2) kan hierbij gebruikt worden.

Evenementen

Breng evenementen, zoals de viering van de Eritrese Onafhankelijkheidsdag op 24 mei, in kaart waar mogelijk spanningen kunnen ontstaan binnen of tussen gemeenschappen die al te maken hebben met verdere spanningen en polarisatie. Op basis daarvan kan er afstemming plaatsvinden met de evenementenlocatie en/of organisator over veiligheidsvraagstukken die zich kunnen voordoen.

Het is van belang om alert te zijn op het feit dat gemeenten, waar evenementen plaatsvinden, niet altijd een Nederlands-Eritrese gemeenschap hebben of dat het feest een direct verband heeft met de Nederlands-Eritrese gemeenschap in de eigen gemeente. Daarnaast is het belangrijk om rekening te houden met de mogelijkheid dat bezoekers ook uit andere gemeenten of het buitenland komen.

Bijlage I

Gespreksleidraad

Inleiding

De spanningen binnen de Nederlands-Eritrese gemeenschap is een complex en gevoelig onderwerp dat kan leiden tot sterke emoties en polarisatie. Om effectief te communiceren met verschillende gemeenschappen in de samenleving en verbindende gesprekken te bevorderen, heeft de Expertise-unit Sociale Stabiliteit (ESS) de volgende gespreksleidraad opgesteld.

Positie van de gemeente in het spanningsveld

De gemeente staat in het spanningsveld tussen verschillende belanghebbenden en partijen binnen de Nederlands-Eritrese gemeenschap. Zij bevindt zich in een positie waarbij elk woord en elke actie zorgvuldig moeten worden afgewogen. De rol van de gemeente is om een brug te slaan tussen de partijen en te voorkomen dat zij 'gevangen' raakt in de polarisatie tussen regeringsgezinde en niet-regeringsgezinde standpunten. Het is cruciaal om te voorkomen dat de ene kant de gemeente beschuldigt van partijdigheid ten koste van de andere.

1. Uitnodiging en deelnemers

- Zorg voor een evenwichtige samenstelling van deelnemers met verschillende achtergronden en uit verschillende gemeenschappen om verschillende perspectieven te vertegenwoordigen.
- Houd met het bepalen van de samenstelling rekening met het doel van het overleg, de verwachte dynamiek in het gesprek en mogelijke risico's.

2. Gespreksbenadering

- Leg in het gesprek de nadruk op persoonlijke verhalen en luister actief naar de inzichten en ervaringen van de deelnemers. Dit zet de toon voor een respectvolle uitwisseling.
- Stel vragen om begrip te bevorderen in plaats van standpunten in te nemen. Erken en waardeer bestaande initiatieven die gericht zijn op dialoog en verzoening.

Uitgangspunten

- **Luister actief.** Actief luisteren is van essentieel belang. Toon interesse in wat anderen zeggen en bevestig hun gevoelens door te herhalen en samenvatten wat ze delen.
- **Hanteer neutrale taal.** Gebruik neutrale en verbindende taal om polarisatie te voorkomen. Gebruik woorden die verbinding bevorderen, zoals "begrip," "samenwerking," en "gemeenschappelijke grond." Vermijd het gebruik van beladen termen die brandstof kunnen leveren voor polarisatie.
- **Stel open vragen.** Open vragen moedigen diepgaande discussies aan. Ze beginnen vaak met "Hoe" of "Waarom" en stimuleren deelnemers om hun gedachten uitgebreid te delen.

- **Persoonlijke benadering.** Nodig deelnemers uit om hun persoonlijke ervaringen te delen en hoe de spanningen en polarisatie binnen de gemeenschap hen heeft beïnvloed.
- **Bewaak de balans.** Zorg ervoor dat het gesprek evenwichtig blijft en dat alle deelnemers de kans krijgen om hun perspectief te delen. Vermijd directe confrontaties over wie gelijk heeft of fout zit.
- **Houd het praktisch.** Als het gesprek gericht is op het bereiken van concrete resultaten overweeg dan het opstellen van actiepunten of toezeggingen voor follow-up.
- **Veiligheid.** Voor het gesprek is het van belang om een veilige omgeving te creëren waarin deelnemers hun emoties kunnen delen.

Voorgestelde aanpak voor het gesprek

- **Begin met een inleidend verhaal waarin wordt benadrukt dat het gesprek draait om begrip, gemeenschappelijke grond en het streven naar harmonie.** Stel hierbij de agenda van de lokale gemeenschap centraal en benadruk dat de spanningen en polarisatie binnen de Nederlands-Eritrese gemeenschap een onderwerp is dat vraagt om een brede dialoog.
- **Geef deelnemers de gelegenheid om zichzelf voor te stellen** en hun persoonlijke band met de gemeenschap te delen.
- **Stel deelnemers open vragen over hun visies en ervaringen en moedig hen aan om respectvol te reageren.** Geef aan dat het gaat om een inclusieve dialoog. Dit onderstreept de noodzaak van een gemeenschappelijke inspanning om de dynamiek binnen de Nederlands-Eritrese gemeenschap te begrijpen en de impact te beheren.
- **Herinner deelnemers eraan dat het doel is om begrip en verbinding te bevorderen,** niet om een definitieve oplossing te vinden.
- **Sluit af door te benadrukken dat dit gesprek het begin is van een voortdurende dialoog.**

Te vermijden valkuilen

- **Vermijd het kiezen van zijden.** Het kan verleidelijk zijn om partij te kiezen maar dit kan polarisatie bevorderen en het doel van begrip ondermijnen.
- **Onderbreek deelnemers niet.** Laat deelnemers uitspreken voordat je reageert en vermijd onderbrekingen of het beoordelen van hun standpunten voordat ze zijn uitgesproken.
- **Agressieve taal.** Vermijd agressieve taal of beschuldigingen die deelnemers kunnen kwetsen of defensief kunnen maken. En vraag dat ook van de gespreksdeelnemers.
- **Het forceren van consensus.** Het doel is begrip en dialoog niet noodzakelijk consensus. Respecteer dat mensen het misschien niet eens worden en dat is prima.
- **Overhaasten.** Neem de tijd voor de gesprekken en laat deelnemers de kans krijgen om hun gedachten en gevoelens te verwerken voordat ze conclusies trekken of acties ondernemen.

Bijlage 2 Vragen

Mogelijke vragen die gesteld kunnen worden tijdens het gesprek

Hierbij ligt de focus op de persoonlijke insteek van deelnemers. Zo voorkom je wij-zij dynamieken en organiseer je verbinding.

1. Ervaringen

- Hoe raakt de spanningen en polarisatie binnen de gemeenschap je persoonlijk?
- Kun je specifiek aangeven wat het met je gedaan heeft en welke invloed het op je heeft gehad?

2. Betrokkenheid

- Op welke manieren ben je betrokken bij de spanningen en polarisatie binnen de gemeenschap?
- Kun je specifiek aangeven wat je rol is?
- Zijn er initiatieven die onder de aandacht gebracht moeten worden?

3. Gezamenlijk toekomstbeeld

- Hoe kunnen we in al onze verscheidenheid in verbinding blijven met elkaar?
- Welke rol heeft eenieder hierin? Denk aan de burger, maatschappelijk middenveld, de gemeente etc.

4. Hoe nu verder

- Welke stappen zijn er nodig om met elkaar het gesprek te blijven voeren?
- Welke praktische afspraken kunnen we hierover maken met elkaar?

Over de ESS

De ESS houdt zich bezig met voorkomen van maatschappelijke spanningen, polarisatie en de preventie van radicalisering. Dit doen we door (jeugd)professionals, gemeenschappen en de (lokale) overheid te adviseren, met elkaar te verbinden en praktijkkennis aan te bieden. Zo dragen we bij aan sociale stabiliteit en een inclusieve en veerkrachtige samenleving.

Ondersteuning vanuit de ESS

Wij denken graag met je mee over vraagstukken op het gebied van maatschappelijke spanningen en polarisatie. Wil je hier meer over weten? Neem dan contact op via ESS@minszw.nl of tijdens kantooruren via 070-3334555 om door te praten over wat er nodig is.

Kijk voor meer informatie over de ESS op <http://www.maatschappelijkestabiliteit.nl>
Volg de ESS op [LinkedIn](#)

